

Soru-Cevap

Soru: *Wikileaks internet sitesi tarafından CIA'nın resmi belgelerinin sızdırılması özellikle de Obama'nın Afganistan ve Pakistan'daki savaşın sürdürülmesi stratejisi hakkında büyük bir medya yaygarası kopartıldı. Gerçekten bu belgelerin sızdırılması Obama'nın bu iki ülkedeki savaşına yönelik büyük bir tehlike mi teşkil etmektedir? David Cameron'un Pakistan ve Pakistan'ın terör ihraç ettiği yönündeki son açıklamalarının bu meseleyle bir ilgisi var mıdır?*

Bu soruya cevap vermeden önce aşağıdaki noktaların mülahaza edilmesi gerekir:

1. Başkan George Bush yönetiminin Afganistan savaşını idare ederken takip ettiği stratejisinin ağır bir başarısızlığa uğradığı artık bir sır değildir. Bush'un stratejisi Karzai'yi desteklemeye, yönetimine ve yönetim üzerindeki gücüne meşruiyet kazandırmaya, Afgan ordusunun gücünü iyileştirmeye, Peştunlu direnişçiler arasındaki ılımlı unsurları hükümete katmaya, Taliban'a ve kabile bölgelerinde bulunan diğer silahlı unsurlara karşı harekete geçmesi için Pakistan'a baskı uygulamaya dayanmaktaydı. Obama, 2009 yılında yönetimi devraldığı zaman yönetiminden Bush'un stratejisini kapsamlı olarak gözden geçirmesini talep etti.

Özetle Obama'nın öncelikli stratejisi; savaşa katılan Amerikan askerlerinin sayısını arttırmakla birlikte Pakistan topraklarındaki silahlı guruplara karşı insansız uçaklarla düzenlenen saldırıların dozajını arttırmak, kabileler bölgesinde özellikle de Veziristan bölgesinde operasyonlar yapması için Pakistan ordusuna karşı ek baskılar yapmakla birlikte Bush'un benimsediği temel ilkeler üzerinde devam etmektir. Bu stratejinin yerel ve devletlerarası kamuoyunda daha çok kabul görmesi için siviller arasındaki kayıpları düşürmeye ve sivil kuruluşları güçlendirmeye dönük girişimler gibi bu stratejide başka düzenlemeler de olmuştur.

Buna rağmen Obama'nın 2011 yılına kadar Afganistan'da konuşlanan Amerikan kuvvetlerinin sayısını azaltmaya yönelik süregelen çabası, sürekli olarak stratejiye zarar verdi, Obama yönetimi ile Amerikalı askeri komutanlar arasında tartışmaya yol açtı, müttefikler ile Afgan ve Pakistan gibi diğer yönetimler arasındaki anlaşmazlıkları derinleştirdi. Obama'nın bakış açısına göre çekilme zamanı takvimi, demokrat partinin 2012 yılındaki Amerikan başkanlık seçimlerinde etkin şekilde seçilme şansını arttırmak için kaçınılmaz bir husustur. Buna rağmen bazı askeri ve siyasi liderler, kendilerine göre gerçekçi olmayan bir dönemde Amerikan ordusundan birçok talepte bulunması sebebiyle Obama yönetimine şiddetle karşı çıktılar. Bu seslerden en dikkat çekici olanı ise erken yaşta Amerikan ordusundan emekli olmak zorunda bırakılan McChrystal'dir. Hatta onun yerine gelen Petraeus, mevcut Afganistan stratejisini uygulamayı ileriye taşımada tamamen aciz kalınca bu stratejinin bazı maddelerinde daha fazla değişiklik yapmak için çaba harcamak zorunda kalmıştır. Zira Karzai, koalisyon güçlerinin Afganistan'da istikrarı sağlayıncaya kadar 2011 yılı sonrasına dek kalması yönünde pek çok açıklamada bulunmuştur. Bu sırada Pakistan ise Amerika'nın tekrar Afganistan'ı terk etmesine ve Pakistan'ı sınırın her iki tarafında azgın bir savaşta Peştunlarla karşı karşıya bırakmasına şiddetle karşı çıktı. Ayrıca bu belgelerin sızdırılma olayının öncesinde de Obama yönetimi, kendi taraftarlarının sert eleştirilerinin yanı sıra hükümet, askeri kesim ve Amerikan ordusu içerisinde giderek artan bir muhalefet ile karşı karşıya kalmıştı.

2. Amerika Birleşik Devletleri, geçen dokuz senede bıkmadan Pakistan'ı Afganistan'da istikrarın sağlanmasında daha büyük bir rol oynamaya zorlamak için çalıştı. Bu da Pakistan ordusu komutanlığının kabile bölgesinde yaşayan vatandaşlarına karşı savaşa girmesi için ordusunun zihniyetini değiştirmeye yönelik mücadele vermesi demektir. Nitekim bu bağlamda temel rol Müşşerref'indi ve artık Amerikalı efendilerine hizmet etmesi mümkün olmayınca onu kaldırıp attılar ve selefinden daha etkin olması ümidiyle onun yerine Keyani'yi getirdiler. O kadar ki Amerikalılar, Pakistan hükümetini genelkurmay başkanı olarak görev süresini üç sene daha uzatmak zorunda bıraktılar. Nitekim Pakistan Devlet Başkanı Gilani, Keyani'nin görev süresinin uzatılması zamanı hakkında şöyle demiştir: *"Zor dönemdeki bu operasyonlar ve bu operasyonların başarısının sürekliliği, yüksek askeri komutada sürekliliği gerektirir."* [Financial Times/23.07. 2010] Buna rağmen Amerikalılar, Keyani'nin Pakistan ordusunu Kuzey Veziristan'daki Pakistan Talibanının yanı sıra diğer silahlı guruplara karşı harekete geçme hususunda Amerika'nın Kandahar'daki askeri operasyonlarına destek vermeye seferber etme çabaları karşısında büyük bir düş kırıklığına uğradılar. Nitekim son zamanlarda Amerikalı yetkililerin Pakistan'a yönelik birçok ziyaretine, sivil ve askeri yardımlarına rağmen Keyani, Taliban hareketinin ve silahlı gurupların Pakistan topraklarını kullanmasını engelleme hususunda elle tutulur bir başarı elde etmede başarısız oldu. İlk etapta bu

başarısızlık Kandahar operasyonunun ertelenmesine ve seçim kampanyası sırasında Obama'nın Amerikan kuvvetlerini Afganistan'dan çekeceği vaadine etki etmesine yol açtı.

3. Obama yönetiminin Afganistan'daki bu başarısızlığı özellikle de bu başarısızlığın beraberinde getirdiği sivil katliamlar, cumhuriyetçilerin Obama'nın Afganistan politikasına yönelik ağır eleştirilerine yol açtı... Böylece Obama, ister bu senenin sonundaki yarıyıl seçimleri isterse 2012 yılındaki başkanlık seçimleri olsun bu seslerin demokrat partinin gelecek seçimlerde kazanma şansına etki etmesinden kaygılanır oldu.

İşte tam bu sırada belgelerin sızdırılması yaygarası kopartıldı.

4. Doksan bin (90.000) veya yaklaşık bu civarda olan sızdırılan bu belgelerin dakik bir şekilde incelenmesi sonucunda bu belgelerin Birleşik Devletleri'nin Afganistan veya Pakistan stratejisine ilişkin olarak yeni bilgileri ifşa etmediğini mülhaza ederiz. Bilakis Afganistan ve Pakistan ile bağlantılı bu belgelerin büyük çoğunluğu, Bush'un izlediği politikaları eleştirmektedir. Bu da şaşırtıcı değildir. Zira belgelerin tarihleri, Obama'nın görevini teslim almasının ve Afganistan ile Pakistan'a yönelik stratejisini ilan etmesinin öncesine dayanmaktadır. Bunun içindir ki bu belgelerin sızdırılması Obama yönetiminin değil Bush yönetiminin hatalarını ifşa etmektedir. Bu da Amerika Birleşik Devletleri'nin belgelerin sızdırılmasına yönelik şişirilen tepkisinin bu sızdırmanın Beyaz Saray'da Obama yönetimi tarafından tezgahlandığı yorumlarına neden olmaktadır.

Nitekim 27.07.2010'da "salon.com" internet sitesinde New York Times'ten iki yazar "Mark Mazzetti ve Eric Achmitt'in" belgelerin sızdırıldığı tarihin bir hafta öncesinde yayınlanması planlanan şeyler hakkında yönetimi bilgilendirmek için Beyaz Saray'a gittikleri ve hepsinin altın yıldız aldıkları(!) şeklinde yayınlanan haber bunu teyit etmektedir. Söz konusu site devamla şu sözlerini aktarıyor: "Biz bunu, yorum ve değerlendirme yapması için yönetime bir fırsat vermek amacıyla yaptık. Nitekim yaptılar da. Ayrıca belgelere yaklaşım yöntemimizden dolayı bize övgüde bulundular. Çünkü biz hem kendilerine meselenin tartışılması fırsatını verdik hem de bir sorumluluk olmasından dolayı bilgileri dikkatle ele aldık." [New York Times reporters met with White House before publishing WikiLeaks story, Salon, Jul 27 2010, <http://www.informationclearinghouse.info/article26025.htm>]

5. Yukarıda belirtilenlere binaen bu soruya cevap olarak diyebiliriz ki bu eski istihbarat belgelerini sızdıran bizzat Obama yönetimidir ve bunu şu iki maksatla yapmıştır:

Birincisi: İç maksatlardır ki Amerikan yönetimi muhaliflerine başarısızlığın temelini eski yönetim dönemine dayandığını, bu belgelerin de bunu kanıtlandığını ve kendisini geçen sonbaharda kapsamlı bir gözden geçirmeye iten şeyin bu eski politika olduğunu göstermektedir. Nitekim Obama bunu şu sözleriyle açıklamıştır: "Kişileri veya operasyonları tehdit edebilecek savaş alanındaki hassas bilgilerin ifşa edilmesi karşısında endişe duymuş olsam da gerçek şudur ki bu belgeler, geçmişte kamuoyu ile tartışılmayan Afganistan'la ilgili hiçbir meseleyi ifşa etmemiştir. Aslında bu belgeler, beni geçen sonbaharda politikalarımızı kapsamlı şekilde gözden geçirmeye iten aynı zorluklara işaret etmektedir." [BBC Online/27.07.2010]

İkincisi: Dış maksatlardır ki Pakistan ordusunu Taliban'a ve Kuzey Veziristan'da bulunan Hakkani Cemaati'ne karşı harekete geçirmek üzere seferber etmesi için Keyani'ye daha fazla baskı yapmaktır. Burada şunu belirtmek gerekir ki, Keyani Müşerref'in yerine gelmeden önce 2004-2007 yılları arasında Pakistan istihbaratı başkanıydı. Dolayısıyla bu belgelerin sızdırılması Keyani'yi zor durumda bırakmıştır.

6. David Cameron'un Pakistan'ın ikiye bölünmesi hakkındaki yorumlarına gelince; bunun başka bir yönü vardır. Zira bu, Pakistan'a baskı yapmak ve Amerika'nın Afganistan politikasını destekleyen bir görüntü vermek içindir. Oysa bundan maksat İngiliz politikasının adeti olduğu üzere Amerikan halkı Pakistan istihbaratının Amerikalıları öldürmesi için Taliban'a destek verdiğini öğrendiğinde Amerikan yönetimi ile Pakistan'ın arasını açma girişimi altında "perdenin" arkasından Pakistan'ı Amerikan halkı karşısında zor durumda bırakmaktır!

Ayrıca ikiye bölünmüş bir devlet yaftalaması ile Pakistan'ı sarsan her türlü açıklama, İngiltere'nin müttefiki olan Hindistan'ın konumunu güçlendirecek ve İngiltere yanlısı Kongre Partisi'nin ötesinde Hint halkının genelini dostluğunu cezp edecektir. Çünkü İngiltere'nin Pakistan karşısında takınacağı her türlü aksi tutum, İngiltere ile Hindistan ilişkisini daha da güçlendirecektir. Hele ki Cameron, en göze çarpanı büyüyen ekonomik pazarıyla Hindistan'ın olduğu diğer güçlü devletlerle ticari ilişkiler kurarak ekonomik durgunluğu çözebilmek için mevcut İngiliz hükümetinden büyük bir ticari heyet eşliğinde Hindistan'ı ziyaret etmişken ve iki ülke arasındaki dostane ilişkilerin güçlenmesi ekonomik faaliyete yansiyacakken.

H. 22 Şaban 1431

M. 03 Ağustos 2010